

USTAWA
z dnia 28 sierpnia 1997 r.

o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności

Opracowano na podstawie: Dz. U. z 1997 r. Nr 123, poz. 777, z 2003 r. Nr 202, poz. 1957, z 2004 r. Nr 273, poz. 2703, z 2006 r. Nr 66, poz. 471, z 2009 r. Nr 98, poz. 817, Nr 157, poz. 1241, z 2011 r. Nr 39, poz. 202.

Art. 1.

1. Zatrudnianie osób pozbawionych wolności odbywa się w trybie i na zasadach określonych w przepisach Kodeksu karnego wykonawczego.
2. Zatrudnianie osób pozbawionych wolności powinno mieć na celu przede wszystkim pozytywne oddziaływanie na ich postawy. Osiąganie zysku powinno być podporządkowane resocjalizacji.

Art. 2.

Ilekoć w ustawie jest mowa, bez bliższego oznaczenia, o zakładzie karnym, rozumie się przez to również inne jednostki organizacyjne Służby Więziennej.

Art. 3.

1. W celu tworzenia warunków do zatrudniania osób pozbawionych wolności oraz prowadzenia działalności gospodarczej mogą być tworzone przy zakładach karnych przywięziennne zakłady pracy.
2. Przywięzienny zakład pracy może być utworzony i prowadzony jako:
  - 1) przedsiębiorstwo państwowe,
  - 2) spółka akcyjna lub spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, w której Skarb Państwa lub państwowa osoba prawna ma więcej niż 50% udziałów albo akcji,
  - 3) (uchylony),
  - 4) instytucja gospodarki budżetowej.
3. Osoby pozbawione wolności stanowią co najmniej 20% ogółu zatrudnionych w przywięziennym zakładzie pracy.
4. (uchylony).

Art. 4.

1. Organem założycielskim przedsiębiorstwa państwowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 pkt 1, zwanego dalej "przedsiębiorstwem", jest Minister Sprawiedliwości.

2. Minister Sprawiedliwości nadaje przedsiębiorstwu statut.
3. Minister Sprawiedliwości zarządza łączenie i podział przedsiębiorstwa.
4. Organem przedsiębiorstwa jest dyrektor przedsiębiorstwa.
5. Dyrektora przedsiębiorstwa powołuje i odwołuje Dyrektor Generalny Służby Więziennej po zasięgnięciu opinii dyrektora zakładu karnego, przy którym działa przedsiębiorstwo.

Art. 5.

1. Do przedsiębiorstwa stosuje się, z wyjątkiem art. 10, art. 12 ust. 2, art. 18, art. 35 i art. 63 ust. 3, ustawę z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 112, poz. 981, Nr 240, poz. 2055, z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 oraz z 2005 r. Nr 167, poz. 1399), w zakresie nieuregulowanym w ustawie.
2. Do przedsiębiorstwa nie stosuje się ustawy z dnia 25 września 1981 r. o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego (Dz.U. Nr 24, poz. 123, z 1986 r. Nr 17, poz. 88, z 1987 r. Nr 33, poz. 181, z 1989 r. Nr 10, poz. 57, z 1990 r. Nr 17, poz. 99, z 1991 r. Nr 2, poz. 6, z 1996 r. Nr 24, poz. 110 i Nr 118, poz. 561 oraz z 1997 r. Nr 43, poz. 272).

Art. 6.

1. Przywieszienne zakłady pracy są zwolnione, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, z:
  - 1) podatku dochodowego od osób prawnych, w zakresie i na zasadach określonych w przepisach o tym podatku,
  - 2) niepodatkowych należności budżetowych,
  - 3) wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
  - 4) opłat z tytułu użytkowania lub użytkowania wieczystego gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa– jeżeli średnioroczne zatrudnienie osób pozbawionych wolności w przeliczeniu na pełne etaty w poprzednim roku podatkowym wynosiło co najmniej 50% ogółu zatrudnionych.
2. W przypadku gdy w poprzednim roku podatkowym średnioroczne zatrudnienie osób pozbawionych wolności w przeliczeniu na pełne etaty stanowiło mniej niż 50% ogółu zatrudnionych, zwolnienia, o których mowa w ust. 1 pkt 2–4, wynoszą:
  - 1) 25% przy zatrudnieniu co najmniej 20% osób pozbawionych wolności,
  - 2) 50% przy zatrudnieniu co najmniej 30% osób pozbawionych wolności,
  - 3) 75% przy zatrudnieniu co najmniej 40% osób pozbawionych wolności.
3. Jeżeli w poprzednim roku podatkowym zatrudnienie osób pozbawionych wolności w przeliczeniu na pełne etaty wynosiło mniej niż 20% ogółem zatrudnionych, zwolnienia, o których mowa w ust. 1 pkt 2–4, nie przysługują.
4. Przywieszienne zakłady pracy rozpoczynające działalność korzystają ze zwolnień, o których mowa w ust. 1 pkt 2–4, w pełnej wysokości, w roku podatkowym, w którym nastąpiło ich zarejestrowanie.

Art. 6a.

1. Tworzy się Fundusz Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Rozwoju Przywieziennych Zakładów Pracy, zwany dalej „Funduszem Aktywizacji”, którego dysponentem jest Dyrektor Generalny Służby Więziennej.
2. Fundusz Aktywizacji jest państwowym funduszem celowym.
3. Przychodami Funduszu Aktywizacji są:
  - 1) wpłaty przywieziennych zakładów pracy, w wysokości co najmniej 25% środków uzyskanych z tytułu zwolnień określonych w art. 6 ust. 1 i 2,
  - 2) środki pieniężne pochodzące ze spadków, zapisów, darowizn, dotacji, zbiórek i innych źródeł,
  - 3) środki pieniężne pochodzące z potrącenia określonego w art. 125 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.¹⁾).

Art. 7.

Przywiezienny zakład pracy przekazuje środki finansowe, o których mowa w art. 6a ust. 3 pkt 1, w terminach wymagalności przewidzianych dla poszczególnych wpłat określonych w art. 6 ust. 1.

Art. 8.

1. Środki Funduszu Aktywizacji przeznacza się na finansowanie działań w zakresie resocjalizacji osób pozbawionych wolności, a w szczególności na:
  - 1) tworzenie nowych miejsc pracy dla osób pozbawionych wolności oraz ochronę istniejących,
  - 2) tworzenie w zakładach karnych infrastruktury niezbędnej dla działań resocjalizacyjnych,
  - 3) modernizację przywieziennych zakładów pracy i ich produkcji,
  - 4) organizowanie nauki zawodu i doskonalenia zawodowego dla osób pozbawionych wolności,
  - 5) organizowanie szkolenia w zakresie aktywizacji zawodowej i umiejętności poszukiwania pracy.
2. Z tytułu zwiększonych kosztów zatrudnienia osób pozbawionych wolności przedsiębiorcy zatrudniający te osoby otrzymują ze środków Funduszu Aktywizacji ryczałt w wysokości 20% wartości wynagrodzeń przysługujących zatrudnionym osobom pozbawionym wolności; wypłata ryczałtu następuje na wniosek tych przedsiębiorców.

---

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 160, poz. 1083, z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 60, poz. 701 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 111, poz. 1194, z 2002 r. Nr 74, poz. 676 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 142, poz. 1380 i Nr 179, poz. 1750, z 2004 r. Nr 93, poz. 889, Nr 210, poz. 2135, Nr 240, poz. 2405, Nr 243, poz. 2426 i Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 163, poz. 1363 i Nr 178, poz. 1479, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i Nr 226, poz. 1648, z 2007 r. Nr 123, poz. 849, z 2008 r. Nr 96, poz. 620 i Nr 214, poz. 1344, z 2009 r. Nr 8, poz. 39, Nr 22, poz. 119, Nr 62, poz. 504, Nr 98, poz. 817, Nr 108, poz. 911, Nr 115, poz. 963, Nr 190, poz. 1475, Nr 201, poz. 1540 i Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 34, poz. 191, Nr 40, poz. 227, Nr 125, poz. 842 i Nr 182, poz. 1228 oraz z 2011 r. Nr 39, poz. 201 i 202.

3. Ze środków Funduszu Aktywizacji mogą być przyznawane pożyczki bądź dotacje podmiotom zatrudniającym osoby pozbawione wolności.
4. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady oraz tryb finansowania działań, o których mowa w ust. 1, a także szczegółowe zasady, tryb i terminy wypłaty ryczałtów oraz udzielania pożyczek i dotacji, jak również sposób i tryb dokumentowania wydatków na zatrudnienie osób pozbawionych wolności oraz wysokości i przeznaczenia pomocy wraz z wzorami dokumentów w tych sprawach, uwzględniając możliwości finansowe Funduszu Aktywizacji.

Art. 8a.

Zwolnienia określone w art. 6 oraz pomoc ze środków Funduszu Aktywizacji nie przysługują przywieziennym zakładom pracy, określonym w art. 3 ust. 2 pkt 1 i 2, które są w okresie restrukturyzacji przeprowadzanej z wykorzystaniem pomocy publicznej, chyba że Komisja Europejska została o nich poinformowana przed podjęciem decyzji o pomocy na restrukturyzację.

Art. 9. (uchylony).

Art. 10.(uchylony).

Art. 11.

Istniejące w dniu wejścia w życie ustawy przedsiębiorstwa państwowe podległe Ministrowi Sprawiedliwości działające przy zakładach karnych, spółki prawa handlowego powstałe z przekształcenia tych przedsiębiorstw lub utworzone przez te przedsiębiorstwa oraz gospodarstwa pomocnicze przy zakładach karnych stają się przywieziennymi zakładami pracy w rozumieniu art. 3 ust. 2 niniejszej ustawy.

Art. 12.

W ustawie z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz.U. z 1991 r. Nr 18, poz. 80, Nr 75, poz. 329, Nr 101, poz. 444 i Nr 107, poz. 464, z 1993 r. Nr 18, poz. 82 i Nr 60, poz. 280, z 1994 r. Nr 1, poz. 3, Nr 80, poz. 368 i Nr 113, poz. 547, z 1995 r. Nr 1, poz. 2, Nr 95, poz. 474 i Nr 154, poz. 791, z 1996 r. Nr 90, poz. 405, Nr 106, poz. 496, Nr 118, poz. 561 i Nr 156, poz. 775 oraz z 1997 r. Nr 43, poz. 272, Nr 106, poz. 675 i Nr 121, poz. 699 i 700) w art. 3 w ust. 1 skreśla się wyrazy "a także przedsiębiorstw podległych Ministrowi Sprawiedliwości, działających przy zakładach karnych".

Art. 13.

W ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U.z 1993 r. Nr 106, poz. 482 i Nr 134, poz. 646, z 1994 r. Nr 1, poz. 2, Nr 43, poz. 163, Nr 80, poz. 368, Nr 87, poz. 406, Nr 90, poz. 419, Nr 113, poz. 547, Nr 123, poz. 602, Nr 127, poz. 627, z 1995 r. Nr 5, poz. 25, Nr 86, poz. 433, Nr 96, poz. 478, Nr 133, poz. 654, Nr 142, poz. 704, z 1996 r. Nr 25, poz. 113, Nr 34, poz. 146, Nr 90, poz. 405, Nr 137, poz. 639 i Nr 147, poz. 686 oraz z 1997 r. Nr 9, poz. 44 i Nr 28, poz. 153, Nr 79, poz. 484, Nr 96, poz. 592, Nr 107, poz. 685, Nr 118, poz. 754 i Nr 121, poz. 770) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 6 w ust. 2 skreśla się wyraz "więziennictwa";
- 2) w art. 17 w ust. 1 w pkt 28 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 29 w brzmieniu:

"29) dochody przywieziennych zakładów pracy, o których mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności (Dz.U. Nr 123, poz. 777), w tej części, od której co najmniej 25% równowartości należnego od nich podatku dochodowego zostanie przekazane na Scentralizowany Fundusz Rozwoju Centralnego Zarządu Służby Więziennej, wymieniony w tej ustawie, a w przypadku gospodarstw pomocniczych przy zakładach karnych będących przywieziennymi zakładami pracy – na środki specjalne Centralnego Zarządu Służby Więziennej, w terminach określonych dla wpłat tego podatku."

Art. 14.

W ustawie z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych (Dz.U. Nr 76, poz. 344 i Nr 130, poz. 645 oraz z 1995 r. Nr 99, poz. 488) w art. 6 pkt 3 lit. b) po wyrazach "aresztach śledczych" dodaje się wyrazy "oraz gospodarstwom pomocniczym przy jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej i gospodarstwom pomocniczym zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich".

Art. 15.

W 1998 r.:

- 1) wskaźnik średniorocznego zatrudnienia osób pozbawionych wolności, o którym mowa w art. 6 ust. 2, wynosi 40% ogółu zatrudnionych,
- 2) zwolnienia, o których mowa w art. 6 ust. 2, wynoszą odpowiednio:
  - a) 25% przy zatrudnieniu co najmniej 20% osób pozbawionych wolności,
  - b) 50% przy zatrudnieniu co najmniej 25% osób pozbawionych wolności,
  - c) 75% przy zatrudnieniu co najmniej 30% osób pozbawionych wolności,– gdy ilość osób pozbawionych wolności w roku sprawozdawczym 1997 stanowiła mniej niż 40% ogółu zatrudnionych.

Art. 16.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1998 r.